SA-128

Total No. of Pages : 3

Seat No.	

B.Ed. (Part - II) (Semester - IV) Examination, March/April - 2023

GENDER, SCHOOL & SOCIETY (Paper - VIII)

Sub. Code : 77965

Day and Date : Friday, 25 - 08 - 2023 **Total Marks : 35**

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions :
1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Candidates who intend to write their answers in Marathi are advised to read original questions in English.
4) Answer the question number 3, 4 and 5 in 800 words.

Q1) **Choose correct alternative and complete the following sentences :** **[5]**

i) The _____ means the biological difference between male and female.
a) Gender b) Sex Difference
c) Sexuality d) Feminism

ii) The UNO declared the year _____ as a 'International Women Year'.
a) 1972 b) 1973
c) 1974 d) 1975

iii) The international Women's Congress for equality of women was held in _____ City.
a) Chicago b) Jakarta
c) Mexico d) Washington

iv) Government of India has declared _____ is as women empowerment year.
a) 2001 b) 2005
c) 2010 d) 2003

v) As a major means of creating gender equality _____ is seen first.
a) Curriculum b) Textbook
c) Education d) None of these

P.T.O.

Scanned with OKEN Scanner

Q2) Answer the following questions in 250 words. (Any Two) : **[10]**

a) As a teacher, how will you interact in classroom regarding the gender equality?

b) What is the difference between women studies and gender studies?

c) Discuss the importance of gender construction.

Q3) Which activities do you suggest for gender equality through the curriculum of Mathematics, Science, Languages and Social Sciences? **[10]**

Q4) Explain the role of school in creating the gender equality. **[10]**

OR

Differentiate between sex and gender and explain the causes of sexual harassment.

179

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) मराठीतून उत्तर लिहू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थांनी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहणे इष्ट ठरेल.

4) प्रश्न क्र. 3 व 4 ची उत्तरे 800 शब्दामध्ये लिहावीत.

प्र.1) खालील विधाने योग्य पर्याय निवडून पूर्ण करा. **[5]**

i) स्त्री आणि पुरुष यामधील जीवशास्त्रीय फरक म्हणजे ..... होय.

अ) लिंगभाव ब) लिंगभेद

क) लैंगिकता ड) स्त्री वाद

ii) संयुक्त राष्ट्रसंघाने ..... वर्ष 'आंतरराष्ट्रीय महिला वर्ष' म्हणून जाहीर केले.

अ) 1972 ब) 1973

क) 1974 ड) 1975

Scanned with OKEN Scanner

iii) महिला समानता यासाठी पहिली जागतिक महिला परिषद ..... या शहरात भरली होती.

अ) शिकागो ब) जाकार्ता

क) मेक्सिको ड) वाशिंगटन

iv) भारत सरकारने ..... हे वर्ष स्त्री सक्षमता वर्ष म्हणून साजरे केले.

अ) 2001 ब) 2005

क) 2010 ड) 2003

v) लिंगसमभाव निर्माण करण्याचे एक प्रमुख साधन म्हणून ..... कडे पहिले जाते.

अ) अभ्यासक्रम ब) पाठ्यपुस्तक

क) शिक्षण ड) यापैकी नाही

प्र.2) खालील प्रश्नांची 250 शब्दामध्ये उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) : **[10]**

अ) लिंगभाव समानतेच्या दृष्टीकोनातून तुम्ही शिक्षक म्हणून वर्गामध्ये आंतरक्रिया कशा कराल?

ब) स्त्री अभ्यास व लिंगभाव अभ्यास यात फरक काय आहे?

क) लिंगभाव रचनेच्या महत्त्वाची चर्चा करा.

प्र.3) लिंगभाव समानतेसाठी भाषा, गणित, विज्ञान व समाजशास्त्रया विषयांच्या अभ्यासक्रमातून कोणते उपक्रम सुचवाल? **[10]**

प्र.4) लिंगभाव समानता निर्मितीमध्ये शाळेची भूमिका स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

लिंग व लिंगभाव यातील फरक आणि लैंगिक छळाची कारणे स्पष्ट करा.

⌘⌘⌘

Scanned with OKEN Scanner

SA - 129

Seat No.	

Total No. of Pages : 3

B.Ed. (Part - II) (Semester - IV) Examination, March/April - 2023

KNOWLEDGE AND CURRICULUM (Paper-5b)

Sub. Code : 77966

Day and Date : Saturday, 26 - 08 - 2023 **Total Marks : 35**

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions :
1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**
3) **Candidate who inted to write their answers in Marathi are advised to original questions in English.**

Q1) Complete the following sentences choosing correct option. **[5]**

i) The 'Shantiniketan' is established by Rabindranath Tagore at _____
   a) Belapur b) Tarapur
   c) Surul d) Vardha

ii) According to 'Mahatma Gandhi' the medium of education is _____
   a) English b) Mother tounge
   c) Hindi d) Regional language

iii) _____ is the mirror of the school.
   a) Timetable b) Library
   c) Office d) General Register

iv) The stock of different experiences given in school campus is _____
   a) Co-curricular activity b) Syllabus
   c) Curriculum d) Textbook

v) Centre of formal education is _____
   a) School b) Family
   c) T.V. d) News paper

P.T.O.

Scanned with OKEN Scanner

Q2) Answer the following questions in Brief (Any two) [10]

a) Explain the need of Education for National Development.

b) Explain the changing Role of education of Teacher in 21st century.

c) Explain the need of school Time table.

Q3) Explain in details, the contribution of Mahatma Gandhi in Education. [10]

Q4) Explain the thought of Montesary about Education. [10]

OR

What are the challenges on Education in Globalisation? Explain the challengies Role of Teacher in Globalisation.

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

3) मराठीतून उत्तरे लिहू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांना इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहणे इष्ट ठरेल.

प्र.1) खालील विधाने योग्य पर्याय निवडून पूर्ण करा. [5]

i) रविंद्रनाथ टागोर यांनी शांतीनिकेतनची स्थापना ..... या ठिकाणी केली.

अ) बेलापूर ब) तारापूर

क) सुरुल ड) वर्धा

ii) महात्मा गांधींच्या मते शिक्षणाचे माध्यम ..... असावे.

अ) इंग्रजी ब) मातृभाषा

क) हिंदी ड) प्रादेशिक भाषा

iii) ..... हा शाळेचा आरसा असतो.

अ) वेळापत्रक ब) ग्रंथालय

क) कार्यालय ड) जनरल रेजिस्टर

Scanned with OKEN Scanner

iv) शालेय आवारात मिळणाऱ्या विविध अनुभवांचा साठा म्हणजे ..... होय.

अ) सहशालेय उपक्रम ब) पाठ्यक्रम

क) अभ्यासक्रम ड) पाठ्यपुस्तक

v) औपचारीक शिक्षणाचा केंद्रबिंदू ..... होय.

अ) शाळा ब) कुटूंब

क) टि. व्ही. ड) वर्तमानपत्र

प्र.2) खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. (कोणतेही 2) **[10]**

अ) राष्ट्रीय विकासात शिक्षणाची गरज स्पष्ट करा.

ब) एकविसाव्या शतकातील शिक्षकाची बदलती भूमिका स्पष्ट करा.

क) शाळेच्या वेळापत्रकाची गरज स्पष्ट करा.

प्र.3) महात्मा गांधी यांचे शिक्षणविषयक योगदान सविस्तर स्पष्ट करा. **[10]**

प्र.4) मॉन्टेसरी यांचे शिक्षणविषयक विचार सविस्तर स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

जागतीकीकरणातील शिक्षणासमोरील आव्हाने कोणती? हे सांगून जागतीकरणामधील शिक्षकांसमोरील आव्हाने कोणती ते स्पष्ट करा.

OOOO

Scanned with OKEN Scanner

SA - 130

Seat No.	

Total No. of Pages : 3

B.Ed. (Part - II) (Semester - IV) Examination, March/April - 2023

CREATING AND INCLUSIVE SCHOOL

Sub. Code : 77967

Day and Date : Monday, 28 - 08 - 2023 **Total Marks : 35**

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions :
1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to right indicate full marks.**
3) **Candidate who intend to write answer in Marathi are advised to read original questions in English.**
4) **Answer of question number 3 and 4 write about 800 words.**

Q1) **Fill in the Blank with appropriate word.** **[5]**

i) In what year was the Integrated Education Scheme launched in India?
   a) 1992 b) 1993
   c) 1994 d) 1995

ii) In what year was the Universal Declaration of Human Rights adopted?
   a) 1942 b) 1948
   c) 1946 d) 1949

iii) Millennium Development Goals to achieve education for all include which of the following.
   a) Reducing child mortality b) Women empowerment
   c) The cure for malaria d) All of the above

iv) People with disability act of India is based on _____ Country.
   a) America b) Japan
   c) China d) England

v) When the rehabilitation council of India was established?
   a) 1990 b) 1992
   c) 1993 d) 1995

P.T.O.

Scanned with OKEN Scanner

Q2) Answer the following questions in brief (At least 250 words) any two.[10]

a) Explain the principles of an inclusive Education.

b) Write the benefits of Inclusive classroom management.

c) Explain any five qualities of Inclusive teachers.

Q3) What is meant by Inclusive School? What are the various infrastructural facilities for an ideal Inclusive School? **[10]**

Q4) Write the characteristics of gifted children. Explain the role of teacher for gifted children education. **[10]**

OR

Explain the educational plan for mentally retried children and blind children.

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) मराठीतून उत्तर लिहू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहाणे इष्ट ठरेल.

4) प्रश्न क्रमांक 3 आणि 4 ची उत्तरे ही 800 शब्दात लिहावित.

प्र.1) गाळलेल्या जागी योग्य शब्द भरा. **[5]**

i) एकात्मिक शिक्षणाची योजना भारतामध्ये किती साली सुरू झाली?

अ) 1992 ब) 1993

क) 1994 ड) 1995

ii) मानवी हक्कांचा जागतिक जाहीरनामा किती साली स्वीकारला?

अ) 1942 ब) 1948

क) 1946 ड) 1949

Scanned with OKEN Scanner

iii) सर्वांसाठी शिक्षण साध्य करण्यासाठी सहस्त्र विकासाची ध्येये यामध्ये खालीलपैकी कशाचा समावेश आहे.

अ) बालमृत्यू कमी करणे ब) महिला सक्षमीकरण

क) मलेरिया रोगाचे निराकरण ड) वरील सर्व

iv) भारतातील अक्षम व्यक्ती विषयक कायदा ..... देशातील कायद्यावर आधारलेला आहे.

अ) अमेरिका ब) जपान

क) चीन ड) इंग्लंड

v) भारतीय पुनर्वसन परिषदेची स्थापना कधी करण्यात आली?

अ) 1990 ब) 1992

क) 1993 ड) 1995

प्र.2) खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (किमान 250 शब्दांत) कोणतेही दोन. **[10]**

अ) समावेशक शिक्षणाची तत्वे स्पष्ट करा.

ब) सवावेशक वर्गव्यवस्थापनाचे फायदे लिहा.

क) समावेशक शिक्षकाची कोणतेही पाच गुण वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.3) समावेशक शाळा म्हणजे काय? आदर्श समावेशक शाळेसाठीच्या वेगवेगळया भौतिक सुविधा कोणत्या? **[10]**

प्र.4) प्रज्ञावान बालकांची गुणवैशिष्टे लिहा. प्रज्ञावान बालकांच्या शिक्षणातील शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

मतिमंद आणि अंध बालकांच्या शिक्षणाच्या योजना स्पष्ट करा.

▽▽▽▽

Scanned with OKEN Scanner

SA - 132

Total No. of Pages : 2

Seat No.	

B.Ed. (Part - II) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination, March/April - 2023

GUIDANCE AND COUNSELLING (Paper- X) (Optional Course)

Sub. Code: 77969

Day and Date : Tuesday, 29- 08 - 2023 **Total Marks : 35**

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

Q1) Answer in One sentence. **[5]**

a) Who is the Father of Vocational Guidance?

b) What is meant by Learning disable child?

c) List the types of counselling.

d) In which year Juvenile justice act passed?

e) Who is the Father of directive counselling.

Q2) Answer in short (any Two) **[10]**

a) Explain the philosophical and psychological base of Guidance.

b) Explain characteristics of educational guidance.

c) List precautions required while Forming a Questionnaire.

Q3) What is meant by intellectually challenged child? Explain the essential programmes to help them. **[10]**

Q4) What is meant by Guidance? Explain main types of Guidance. **[10]**

OR

What is meant by counselling interview? List techniques involved in it and explain the role of counsellor in it.

P.T.O.

Scanned with OKEN Scanner

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक हे संपूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. **[5]**

अ) व्यवसाय मार्गदर्शनाचा जनक म्हणून कोणास ओळखतात?

ब) अध्ययन अक्षम बालक कोणास म्हणतात.

क) समुपदेशनाचे प्रकार नोंदवा

ड) बालगुन्हेगार न्याय कायदा कधी अस्तित्वात आला.

इ) निर्देशित समुपदेशनाचा जनक कोण आहे.

प्र.2) थोडक्यात उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) **[10]**

अ) मार्गदर्शनाची तात्विक व मानसशास्त्रीय बैठक स्पष्ट करा.

ब) शैक्षणिक मार्गदर्शनाची वैशिष्टे स्पष्ट करा.

क) प्रश्नावली तयार करताना कोणती पथ्ये पाळली जावीत?

प्र.3) बौद्धिकदृष्ट्या मागासलेली बालके कोणास म्हणतात ते सांगून त्यांच्या मदतीसाठी आवश्यक कृतीकार्यक्रम स्पष्ट करा. **[10]**

प्र.4) मार्गदर्शन म्हणजे काय ते सांगून मार्गदर्शनाचे प्रमुख प्रकार स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

समुपदेशन मुलाखत म्हणजे काय ते सांगून मुलाखतीची तंत्रे व त्यामधील समुपदेशकाची भूमिका स्पष्ट करा.

Scanned with OKEN Scanner

SA - 133

Total No. of Pages : 3

Seat No.	

B.Ed. (Part - II) (Semester - IV) (NEW) (CBCS) Examination, March/April - 2023
ENVIRONMENTAL EDUCATION
(Optional Course - 10)
Sub. Code: 77970

Day and Date : Tuesday, 29- 08 - 2023 **Total Marks : 35**
Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions :
1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Candidates who intend to write their answers in Marathi are advised to read the original questions in English.

Q1) Rewrite the sentence by choosing suitable alternative given below. **[5]**

i) The Sequential transfer of energy in environment is called as _____

a) Ecosystem b) Food chain

c) Food Web d) Energy Exchange

ii) Radhanagari Forest in kolhapur district is famous for _____ animal.

a) Bison b) Tiger

c) Elephant d) Deer

iii) The definition of ecosystem was first done by the scientist _____ in 1935.

a) A.G Tansale b) Wood worth

c) A.G. Stanle d) John Turk

iv) Stockholm Conference was held in the year _____

a) 1972 b) 1974

c) 1975 d) 1977

v) _____ bird is known as scavenger of environment.

a) Sparrow b) Crow

c) Pigeon d) Parrot

P.T.O.

Scanned with OKEN Scanner

Q2) Answer the following questions in brief. (at least 250 words) (Any two) **[10]**

a) Explain the Concept of Environment and Importance of Enviroment.

b) Write the main types of Energy resource.

c) What is mean by Biodiversity? And explain the concept of Biodiversity.

Q3) Answer the following question in about 800 words. **[10]**

What is water pollution? Explain the causes, effects and remedies of it.

Q4) Answer in (800 words) **[10]**

Define meaning, Concept of Environmental education and Explain scope & Importance.

OR

What do you mean by environment movement? Explain Chipko Movement and Silent Valley.

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहते.

2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दशर्वतात.

3) जे विद्यार्थी मराठीतून उत्तरे लिहू इच्छितात त्यांनी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका वाचावी.

प्र.1) खाली दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा. **[5]**

i) पर्यावरणातील उर्जेच्या क्रमवार संक्रमणास ..... म्हणतात.

अ) परिसंस्था ब) अन्नसाखळी

क) अन्नजाळे ड) ऊर्जा विनिमय

ii) कोल्हापूर जिल्ह्यातील राधानगरी जंगल हे ..... प्राण्यांसाठी प्रसिद्ध आहे.

अ) गवा रेडा ब) वाघ

क) हत्ती ड) हरीण

Scanned with OKEN Scanner

iii) परिसंस्था व्याख्या सर्वप्रथम 1935 मध्ये ..... या शास्त्रज्ञाने केली होती.

अ) ए. जी. टॅन्सले ब) वुडवर्थ्

क) ए. जी. स्टेनले ड) जॉन टर्क

iv) स्टॉकहोम परिषद ..... या वर्षात भरली होती.

अ) 1972 ब) 1974

क) 1975 ड) 1977

v) ..... पक्ष्याला पर्यावरणातील सफाई कामगार म्हणून ओळखले जाते.

अ) चिमणी ब) कावळा

क) कबूतर ड) पोपट

प्र.2) खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. (किमान 250 शब्द) (कोणतेही दोन) **[10]**

अ) पर्यावरणाची संकल्पना आणि पर्यावरणाचे महत्त्व स्पष्ट करा?

ब) ऊर्जा संसाधनांचे मुख्य प्रकार लिहा.

क) जैवविविधता म्हणजे काय? आणि त्याची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.3) खालील प्रश्नाचे सुमारे 800 शब्दात उत्तर द्या. **[10]**

जलप्रदूषण म्हणजे काय? जलप्रदूषणाची कारणे, परिणाम आणि उपाय स्पष्ट करा.

प्र.4) (शब्द् मर्यादा 800) **[10]**

पर्यावरण शिक्षणाचा अर्थ, संकल्पना आणि व्याप्ती आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

पर्यावरण चळवळ म्हणजे काय? आणी चिपको चळवळ (मूव्हमेंट) आणि शांत दरी (सायलेंट व्हॅली) स्पष्ट करा.

* * *

Scanned with OKEN Scanner

SA - 138

Total No. of Pages : 2

Seat No.	

B.Ed. (Part - II) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination, March/April - 2023

PEDAGOGY OF SCHOOL SUBJECT AT HIGHER SECONDARY LEVEL - GENERAL SCIENCE (Paper- X) (Optional)

Sub. Code : 77976

Day and Date : Tuesday, 29- 08 - 2023 **Total Marks : 35**

Time : 10.30 a.m. to 12.30 p.m.

Instructions : 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer in ONE sentence **[5]**

a) What is mean by kinetic energy?

b) Who is the father of Heuristic method?

c) What is the name of outer covering of plant cell?

d) Which charge is present on a electron in atom?

e) What is the full form of ISRO?

Q2) Answer in short (any two) **[10]**

a) Write down characteristics of science teacher at higher secondary level.

b) Explain importance of Content Analysis

c) What are the objectives of teaching science at higher Secondary level.

Q3) Explain the Laboratory method of teaching Science with the help of following points. **[10]**

a) Meaning b) Procedure

c) Merits d) Demerits

Q4) What is Curriculum? Explain the principles of construction of good curriculum. **[10]**

OR

Write objectives of Science Club. Which activities do you implement for your students through science club

P.T.O.

Scanned with OKEN Scanner

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. **[5]**

अ) गतिज ऊर्जा म्हणजे काय?

ब) स्वयंशोधन पद्धतीचा जनक कोण आहे?

क) वनस्पती पेशीच्या बाह्य आवरणास काय म्हणतात?

ड) अणूमधील इलेक्ट्रॉनवर कोणता प्रभार असतो?

इ) ISRO (इस्त्रो) चा फुल फॉर्म काय आहे?

प्र.2) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) **[10]**

अ) उच्चमाध्यमिक स्तरावरील शास्त्र शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये लिहा.

ब) आशय विश्लेषणाचे महत्व विशद करा.

क) उच्चमाध्यामिक स्तरावरील शास्त्र अध्यापनाची उद्दिष्ट्ये कोणती आहे?

प्र.3) विज्ञान अध्यापनाची प्रयोगशाळा पद्धती खालील मुद्यांच्या आधारे स्पष्ट करा. **[10]**

अ) अर्थ ब) कार्यपद्धती

क) गुण ड) दोष

प्र.4) अभ्यासक्रम म्हणजे काय? चांगल्या अभ्यासक्रम रचनेची तत्वे स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

विज्ञान मंडळाची उदिष्टे लिहा तुम्ही तुमच्या विद्यार्थ्यांसाठी विज्ञान मंडळामार्फत कोणते उपक्रम राबवाल

Scanned with OKEN Scanner